

Bas Meelker

De
BETOVERING
van het
CLICHÉ

Wanneer ik de Flevopolder nader slaan de nevelslierten om in mist. Nog dichters naar het Noorden is al het licht verdreven door een grauwe sluier. Ik word direct geconfronteerd met het lot van de natuurfotograaf. Je kunt het weer en de natuur niet naar je hand zetten. →

Het verschil ervaren

Om de kou van het noorden te trotseren, heb ik me op aanraden van de fotograaf, gehuld in verschillende laagjes kleding. Een prima advies blijkt later wanneer we met min 10 graden het ijs op stappen. In mijn auto loopt de

“Daar is het, die schoonheid, het gevoel alsof ik midden in het decor van natuurfilm op de Noordpool ben beland”

temperatuur met al die laagjes, handschoenen, sjaal en muts lekker op. Als ik verhit het verlaten terrein op rijd, wacht Bas me al op. Wanneer ik enthousiast begin over de prachtzonsopgang in de ochtend knikt hij: “Inderdaad en ik moest met mijn auto naar de garage. Eén van de meeste frustrerende ochtenden die je als fotograaf kunt hebben. Daar zat ik dan op één van de mooiste ochtenden van het jaar met een kopje koffie in de garage. Het blijft lastig om in schatten wat het weer gaat doen, ook al ben je als natuurfotograaf een halve weerman. Ik probeer altijd zoveel mogelijk te anticiperen, maar voorspellingen zijn ook niet altijd 100 procent kloppend en je kunt er dus

wel eens naast zitten. De omstandigheden kunnen heel snel veranderen, maar ook dat hoort erbij. Als het goed weer is, moet je gewoon op pad gaan. Natuurlijk ben ik wel eens vanuit Groningen naar de haven van Rotterdam gereden en met niets teruggekomen, maar als je niet gaat, lukt het zeker nooit. Datzelfde geldt voor de workshops die ik geef. Als ik niet zelf zou gaan fotograferen, doe ik dat ook niet met de deelnemers. Ik kan mijn verhaal wel vertellen, maar ik wil dat mensen het verschil meemaken tussen écht mooi licht en bijzondere omstandigheden en middelmatige omstandigheden. Ik wil dat ze het zelf ervaren dat alles op z'n plek valt. Soms moet ik een workshop 2 of 3 keer verplaatsen. Omdat de cursisten voor dat type foto's komen, begrijpen ze het wel, ook al vinden ze het jammer. Vroeger gingen we gewoon naar de locatie. Dan begin je de dag met te vertellen dat het vandaag niet echt optimaal is en vraagt iedereen zich af waarom we dan op pad gaan.”

Alleen op de wereld

Bas neemt me mee naar een aantal van zijn favoriete plekken langs het IJsselmeer. Onderweg bevinden we ons in een klein wereldje waarin de met rijp bedekte bomen zorgen voor een verstilde sfeer. Bas laat zien dat niet alleen het weer en licht, maar ook de ervaring hier telt. “In

dit licht worden beelden al snel heel grijs. Door flink over te belichten kun je ook hier een mooi beeld van maken. Ook dit zijn unieke omstandigheden, die het landschap weer op een totaal andere manier laten zien." Onze eerste stop is in Makkum. In de zomer is de boulevard overstroomd met toeristen, maar in de koude gure wind zijn ze in geen velden of wegen te bekennen. Voorzichtig begeven we ons op het dichtgevroren IJsselmeer. Even zijn we alleen in een wereld van ijs met op de achtergrond alleen een koor van de verderop overwinterende ganzen. "Dit is nou het mooie van natuurfotografie zijn", verzucht Bas. Die stilte, de rust, even alleen zijn met de natuur. De natuur echt voelen en beleven. Als ik ergens kom en ik zie heel veel foto's, wil ik daar niet zijn. Natuurlijk is het leuk en gezellig, maar ik mis het gevoel van het alleen zijn."

De spektakelfactor

Onderweg begeef ik me op glad ijs wanneer ik het onderwerp cliché ter sprake breng. Er is immers geen grotere gemeenplaats in de landschapsfotografie als zonsopgangen en juist dit is de specialiteit van Bas. "Landschapsfotografie heeft voor een groot gedeelte te maken met een bepaalde spektakelfactor. Natuurlijk kun je dit nege-

ren omdat het al zo vaak is vastgelegd, maar als ik puur persoonlijk kijk naar gevoel en emotie, dan zijn het niet de grijs abstracte dagen die het meest bij me teweeg brengen. Dan zijn het die luchten waarvan je denkt 'wauw, moet je dit nou eens zien'. Ik ben overstapt van wildlife naar landschapsfotografie omdat ik toe was aan een verandering. Ik was een beetje verzadigd. Wanneer je zes jaar geleden een foto maakte van een zeearend die een vis uit het water plukte, had je iets superspeciaals. Nu word je er niet meer warm of koud van. Het is de standaard geworden. Mooi, maar we hebben het nu wel gezien. Dan komt de vraag: wat ga je nu doen en wat ga je anders doen? Ik ben een beetje tegendraads. Ik heb in de fotografie altijd geleerd als iedereen naar links gaat, ga jij naar rechts. Zonsopkomsten en zonsopgangen? Misschien wel juist het meest tegendraadse wat je kunt doen. Moeilijk, want je moet je eigen weg gaan. Wat anderen wel of niet doen of wat een cliché is en wat niet, dat doet er niet toe. Als jij denkt dat je er iets mee kan, moet je dat doen. Zonsopgangen en -opgangen worden heel vaak bestempeld als cliché. Waarom wordt het dat? Omdat het werkt. Wanneer je wereldwijd kijkt naar landschapsfotografie zijn juist deze foto's heel succesvol. Iets wordt een cliché, als het zo mooi →

GRIJSFILTERS

Bas maakt gebruik van Lee grijsfilters om zijn sluitertijden te kunnen verlengen en het contrast met de lucht te verlagen. Het Stealth Gear Pro-systeem is een betaalbaar alternatief met filters in het formaat 100mm X 150mm. De ND-filters zijn uitwisselbaar met het Cokin 'Z' en Lee systeem. www.stealthgear.com

is dat het heel vaak gedaan is. Natuurlijk probeer je het op je eigen manier te doen. Bijvoorbeeld door het gebruik van lange sluitertijden die het beeld verzachten en het een extra romantisch tintje geven. Hiermee speel je nog meer in op het gevoel van de kijker. Het zijn de momenten die je zelf het mooist vindt waarop je je foto's maakt. Landschapsfotografie is nooit een heel innovatieve vorm van fotografie geweest. De innovaties komen altijd uit sport, portret en journalistieke fotografie, maar nooit uit landschapsfotografie. Misschien is dat ook niet nodig. Eigenlijk is die fotografie helemaal niet belangrijk, het draait erom dat je er bent, de dingen ziet, het meemaken.

“De foto is een samenvatting van wat je hebt gezien en gevoeld”

De foto is een samenvatting van wat je hebt gezien en gevoeld. Je passie moet niet de fotografie zijn, maar het buiten zijn. Zodra mijn gevoel voor fotografie die voor de natuur overheerst, zal dat onherroepelijk ten koste gaan mijn foto's. Op dat moment ben je niet meer bezig met wat er voor de camera gebeurt, maar met de camera. Dat klinkt als een open deur, maar voor mij is dat de essentie.”

WAUW!

De volgende locatie is Stavoren. De spektakelfactor is hier nu nog ver te zoeken, maar verzekert Bas, als de dooi intreedt en al het kruisende ijs zich hier opstapelt, is dat echt indrukwekkend. “Dat is misschien wel het belangrijkste onderdeel van het vak. Dat je de locaties kent en weet wanneer je er moet zijn. Tijdens het scouten heb ik de foto al min of meer in mijn hoofd. Door een goede voorbereiding en omdat ik van tevoren al weet wat ik wil maken, is er voldoende ruimte om je bezig te houden met die beleving. Als je ergens bent en je hebt al de zekerheid dat je op de goede plek staat, geeft dat een bepaalde rust. Dat geeft je vrijheid en het zelfvertrouwen. Wanneer ik daar sta, hoef ik me niet meer af te vragen of mijn fotografie werkt op deze plek, of ik hier een goede compositie kan maken, de juiste techniek toe kan passen en of ik de goede spullen bij me heb. Dat heb ik allemaal in eigen hand. Natuurlijk wordt je vaak verrast en kom je nooit thuis met de foto die je in gedachten had, maar door al die andere variabelen uit te schakelen is er nog maar één ding. Kun je inspelen op het licht dat er is? Natuur kom maar op met wat je hebt, ik kan er wel mee overweg. Dat gevoel geeft je een bepaalde creatieve vrijheid in je hoofd waardoor je de ruimte hebt om te denken. Je wordt een goede fotograaf als je tot het gaatje gaat. Als je het

allerbeste uit je spullen haalt en op dat moment precies weet wat dat veroorzaakt. Heel veel fotografen zijn zo bezig met techniek en materiaal dat ze de connectie helemaal niet maken met WAUW!”

Kritisch bewustzijn

Terwijl we bij een gevoelstemperatuur van -15 op het ijs staan vraag ik me hardop af hoe Bas zichzelf kan motiveren om iedere ochtend die wekker om 4:00 uur te zetten om te fotograferen. “Het is voor mij nog een even grote hobby als de eerste keer dat ik op pad ging. Als het dat niet zou zijn, zou ik er ook geen geld mee kunnen verdienen. Mensen moet je er om vier uur 's nachts wakker voor kunnen maken en dan moet jij denken: ja leuk, ik heb er zin in. Ik sta er mee op en ik ga er mee naar bed. Ik ben er zo mee bezig dat iedereen om me heen er knettergek van wordt. Als ik niet meer op een verjaardag zenuwachtig zit te schuifelen omdat er buiten mooi licht is, is dat het begin van het einde. Dat moet je hebben, dat stukje egoïsme en bijna asociale gedrag. Ik schaam er soms voor en het is niet altijd leuk om het van jezelf te zeggen, maar je hebt wel een bepaald egoïsme nodig om voor jezelf te kiezen als je het gevoel hebt dat je nú die foto moet maken. Eén foto kan het verschil maken tussen heel veel bekendheid en publiciteit of dat iemand anders de foto maakt die jij niet maakt. Je gunt het iedereen, maar je moet wel die drive hebben om het maximale uit zoveel mogelijk momenten en op zoveel mogelijk plekken te halen. Het egoïsme en de bereidheid om de prijs te daarvoor te betalen, dat heb je nodig. Om die passie te behouden en mijn horizon te verbreden, kijk ik ook naar andere fotografen. Je moet zorgen dat je je continu blijft omringen met mooie dingen. Als alles om je heen heel mooi is, maak jij geen middelmatige dingen. Als jouw referentiekader bestaat uit je vrienden of vriendinnen, kom je er niet boven uit, maar als je referentie bestaat uit fotografen als Art Wolf, leg je de standaard op een hele ander niveau neer. Dat wil niet zeggen dat je dat niveau kunt halen. Dat is kolder, maar je gaat wel anders kijken. Het maakt je kritischer en bewuster van wat kan.”

Wanneer de zon al bijna ondergaat, trekt ineens de mist op. Het overvalt me. Daar is het, die schoonheid, het gevoel alsof ik midden in het decor van een natuurfilm op de Noordpool ben beland. Vol verwondering kijk ik om me heen. Nu begrijp ik wat Bas drijft. ■